

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Anotace rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva

Rozsudek ze dne 28. února 2019 ve věci č. 12267/16 – *Khan proti Francii*

Senát páté sekce Soudu jednomyslně rozhodl o porušení článku 3 Úmluvy, jelikož vnitrostátní orgány nepřijaly dostatečná opatření na ochranu stěžovatele, nezletilého cizince bez doprovodu, před vyklizením uprchlického tábora v Calais a po něm.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatel, afghánský státní příslušník narozený v roce 2004, opustil v srpnu 2015 po zmizení svého otce Afghánistán s cílem získat azyl ve Spojeném království. V září 2015 doputoval do Francie a usadil se v neorganizovaně vzniklém uprchlickém táboře v Calais, kde se již několik let předtím začali soustřeďovat uprchlíci snažící dostat se do Spojeného království. Stěžovatel v táboře navázal kontakt s několika nevládními organizacemi, z nichž jedna v únoru 2016 požádala vnitrostátní soud o dočasné svěření stěžovatele do péče příslušnému orgánu ochrany dětí, čemuž soud obratem vyhověl. Mezitím policie zahájila vyklizení tábora v Calais, a to na základě rozhodnutí příslušného místního úřadu, který dospěl k závěru, že tábor nesplňuje požadavky bezpečnosti, hygieny ani lidské důstojnosti.

Dle stěžovatele následně došlo ke zničení jeho chatrče v táboře, aniž mu státní orgány nabídly náhradní ubytování nebo ho vůbec kontaktovaly; byl proto nucen uchýlit se do improvizovaného přístřeší v jiné části Calais. Vláda uvedla, že soudní rozhodnutí o dočasném svěření stěžovatele do péče nebylo možné vykonat, jelikož se stěžovatel nedostavil k příslušnému orgánu ochrany dětí, a ten ani neměl informace o tom, kde se stěžovatel nachází. V březnu 2016 se stěžovatel pokoutně dostal do Spojeného království, kde žije dodnes.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 3 ÚMLUVY

Stěžovatel namítal, že v důsledku zanedbání povinnosti francouzských orgánů chránit nezletilé cizince bez doprovodu na svém území došlo vůči němu k porušení zákazu mučení a nelidského či ponižujícího zacházení zakotveného v článku 3 Úmluvy.

Soud úvodem připomněl, že zacházení musí dosahovat určitého stupně závažnosti, aby byl článek 3 Úmluvy použitelný. Posouzení závažnosti závisí na všech okolnostech případu, zejména délky zacházení a jeho následků, případně i pohlaví, věku a zdravotním stavu oběti (*Rahimi proti Řecku*, č. 8687/08, rozsudek ze dne 5. dubna 2011, § 59). Z článku 3 ve spojení s článkem 1 Úmluvy plyne požadavek účinné ochrany před špatným zacházením, a to především ve vztahu k dětem a dalším zranitelným osobám (tamtéž, § 60 a 62). Pokud jde o nezletilé migrující cizince, dle Soudu je rozhodující stav extrémní zranitelnosti dítěte, které je potřeba přiznat větší důležitost než skutečnosti, že na území státu pobývá nezákonně (tamtéž, § 87).

V projednávané věci Soud poukázal předně na věk stěžovatele – v době příchodu do Francie mu bylo pouze 11 let a během vyklizení tábora v Calais 12 let. V oblasti Calais pobýval v několika improvizovaných přístřeších po dobu přibližně šesti měsíců; po celé toto období nebyl státními

orgány převzat to péče. Co se týče podmínek života v táboře, na základě různých vnitrostátních i mezinárodních dokumentů a zpráv Soud shledal, že veřejné orgány zajišťovaly distribuci jen 2 500 porcí jídla jednou denně, byť v táboře žilo přibližně 6 000 osob. Většina těchto osob bydlela ve stanech nebo svépomocně postavených přístřešcích. Hygienické podmínky byly velmi špatné a přístup k pitné vodě a zdravotní péči omezený. Ostatně i rozhodnutí o vyklizení tábora bylo založeno na důvodech týkajících se hygieny a lidské důstojnosti. Po vyklizení tábora se mnoho jeho obyvatel, včetně stěžovatele, přesunulo do jiné části Calais, což podmínky jejich života dále zhoršilo. Pokud jde o nedoprovázené nezletilé, byli v dané situaci vystaveni nejružnějším nebezpečím, včetně fyzického i sexuálního násilí. Stěžovatel tak žil šest měsíců v prostředí pro děti zjevně nevhodném, vyznačujícím se zejména nedostatkem hygieny, bezpečnosti a stability. Při vyklizení tábora navíc došlo ke zničení jeho chatrče a dalšímu zhoršení podmínek jeho života.

Vláda uvedla, že příslušný orgán ochrany dětí byl připraven stěžovatele převzít do péče tak, jak mu to nařídil soud v únoru 2016, avšak stěžovatel se k tomuto orgánu nedostavil a nebylo možné ho najít. Dle Soudu však z okolností věci plynulo, že až do soudního rozhodnutí z února 2016 vnitrostátní orgány stěžovatele vůbec neidentifikovaly jakožto nezletilého cizince bez doprovodu, byť se na území státu nacházel již několik měsíců a vzhledem k jeho nízkému věku na něj měly zaměřit pozornost. Z dostupných informací vyplývá, že opatření podniknutá státem na identifikaci nezletilých cizinců bez doprovodu v oblasti Calais byla nedostatečná. K tvrzenému nedostatku spolupráce ze strany stěžovatele Soud připomněl, že se v rozhodné době jednalo o dítě ve věku 12 let, které mělo pouze omezenou znalost francouzštiny; nelze proto tvrdit, že stěžovatel měl sám podniknout potřebné kroky směřující ke svému svěření do péče.

Soud dále zdůraznil, že si je vědom komplexní povahy úkolů, kterým francouzské orgány musely v dané situaci čelit, a to zejména vzhledem k počtu osob přítomných v rozhodné době na území Calais, jakožto i náročnosti identifikace nezletilých bez doprovodu a volby vhodných opatření k jejich ochraně. V této souvislosti Soud poukázal na rozporuplnost postoje stěžovatele, který sice požádal o dočasné svěření do péče orgánu ochrany dětí ve Francii, avšak jeho skutečným cílem nebylo setrvat v této zemi, nýbrž dostat se do Spojeného království. Pokud jde o francouzské orgány, Soud sice uznal, že nezůstaly v dané věci úplně nečinné, ale zároveň dodal, že není přesvědčený o tom, že podnikly vše, co od nich bylo možné rozumně očekávat, aby dostály svému závazku stěžovatele chránit.

Soud s ohledem na výše uvedené učinil závěr, že stěžovatel žil v důsledku nedostatečné činnosti vnitrostátních orgánů po dobu několika měsíců v prostředí pro děti zcela nevhodném, ať již z pohledu bezpečnosti, bydlení, hygieny, stravy či přístupu k zdravotní péči. Tato situace svou závažností dosáhla úrovně ponižujícího zacházení, a došlo tak k porušení článku 3 Úmluvy.